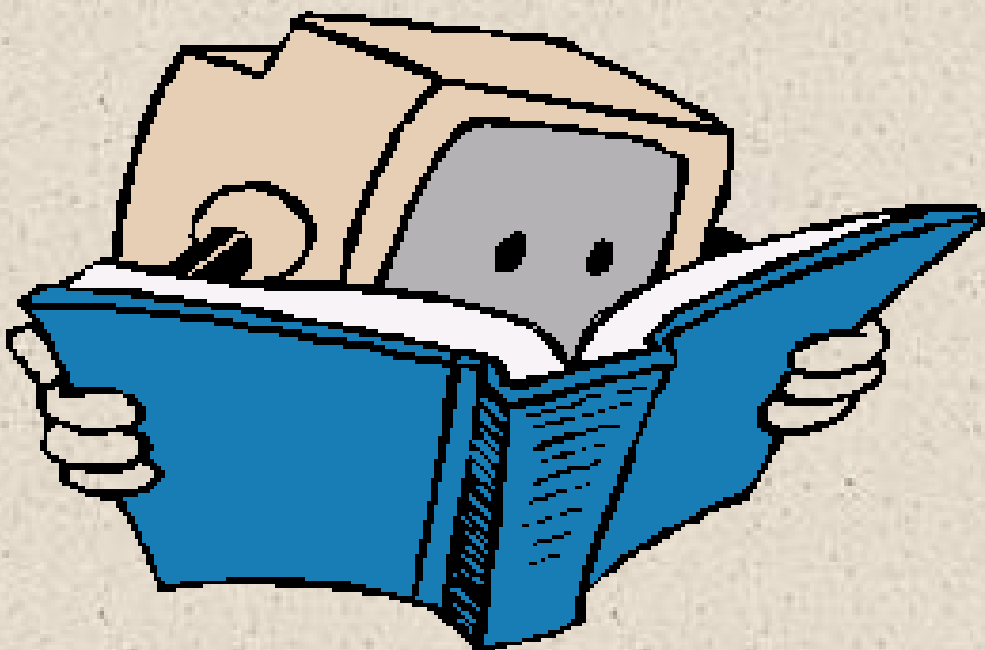

**ללמוד טקסט ישר מהמסך?
הו, לא, אני חייב להדפיס!**

ניתוח תהליך הלמידה ממסך לעומת הלמידה מנייר

**רקפת אקרמן
טכניון
ומוריס גולדשמיד
אוניברסיטת חיפה**

מוקד המחקר: תהליך למידת טקסט

למידה
מנייר

מבחן

קריאה ושינון ←

למידה
ממסך

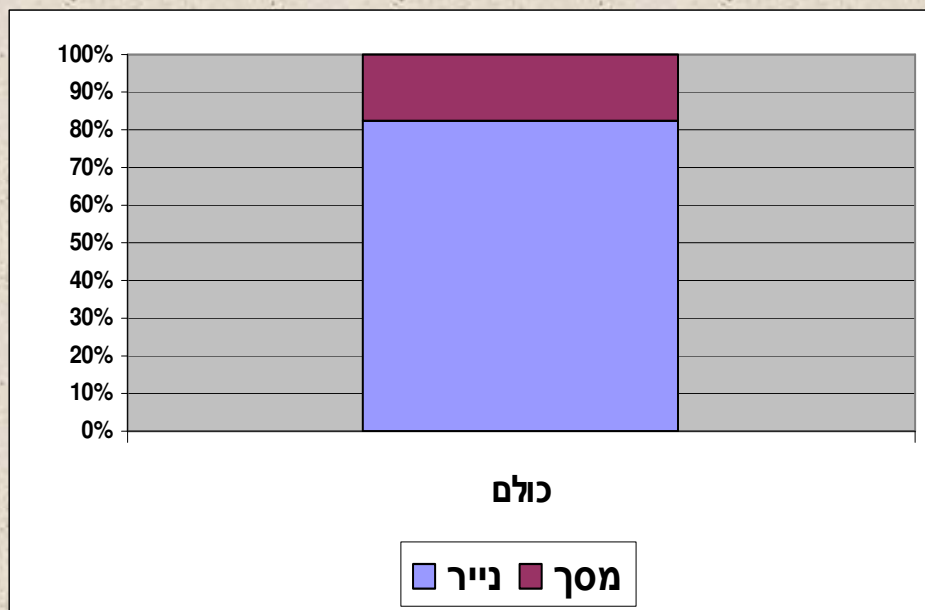
אני חייבת להדפיס מאמר כדי ללמוד אותו! ואתם...?!

ו-130 איש אחריים?

נניח שאתה צריך לקרוא מאמר לצורך לימוד מעמיק (כגון: הכנה למבחן או לקראת הרצאה). נניח גם שהמאמר נשלח אליך דרך המחשב או שמצאת אותו באינטרנט. מה תעשה בדרך כלל?

א. אדפיס את המאמר

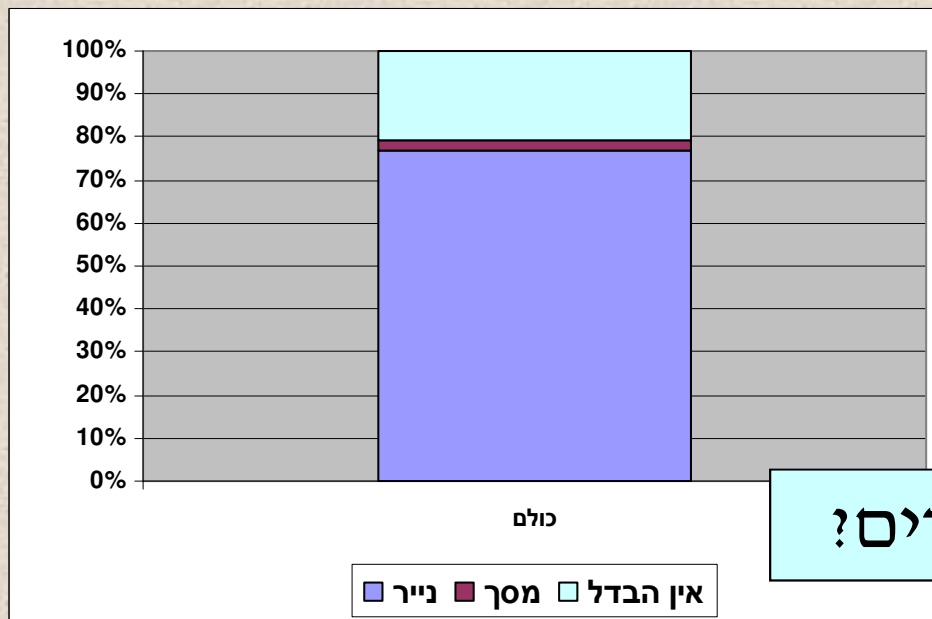
ב. אקרא על מסך המחשב

אני חייבת להדפיס מאמר כדי ללמוד אותו! ואתם...?

ו-130 איש אחריים?

האם אתה חושב שאתה מבין וזוכר טוב יותר את הכתוב במאמר
כאשר הוא מוצג :

א. על נייר

ב. אין הבדל

ג. על מסך המחשב

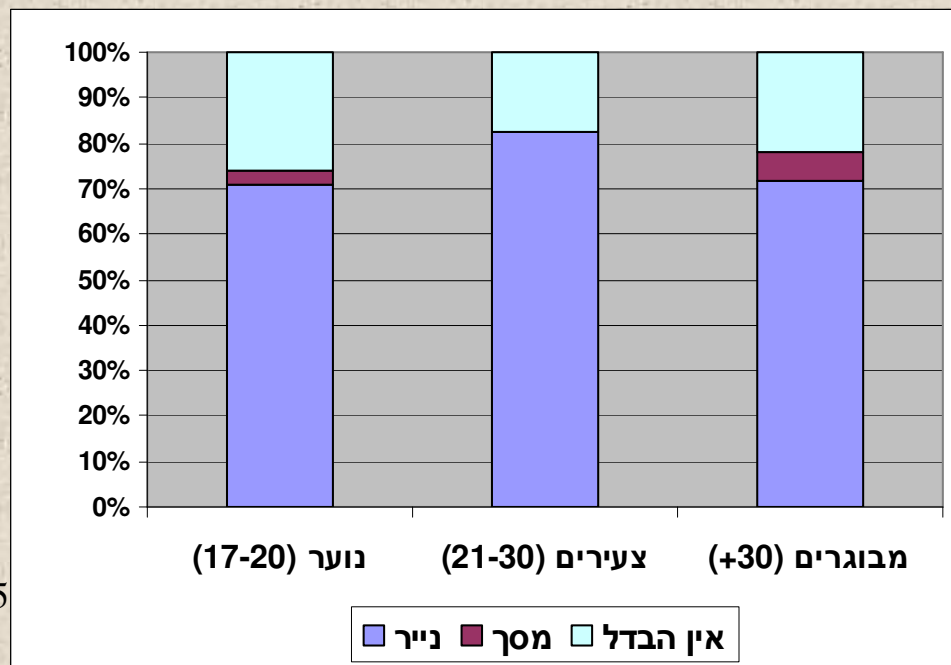
האם זה שונה אצל צעירים?

אני חייבת להדפיס מאמר כדי ללמוד אותו! ואתם...?!

ו-130 איש אחריים?

האם אתה חושב שאתה מבין וזוכר טוב יותר את הכתוב במאמר
כאשר הוא מוצג :

א. על נייר

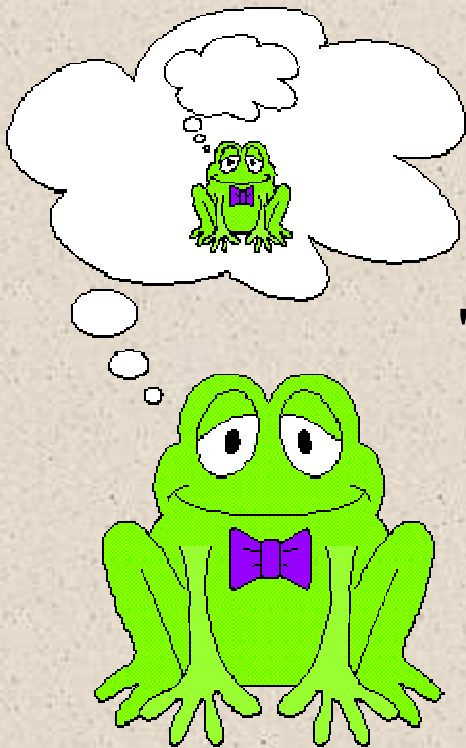
ב. אין הבדל

ג. על מסך המחשב

מטה-קוגניציה

מטה קוגניציה היא חשיבה על החשיבה של עצמי

(Flavell, 1979)

- "איך קוראים לה?"
- רגע, אל תגידי לי, זה עומד לי על קצה הלשון"
- "אין סיכוי שאזכור את כל הרשימה, אכין פתק"
- "הרעש פה מפריע לי להתרכז, אלב למקום שקט יותר"
- "חסר לי ידע שדרוש כדי לפתור את הבעיה הזו, אשאל חבר"

מטה-קוגניציה

מטה קוגניציה היא חשיבה על החשיבה של עצמי

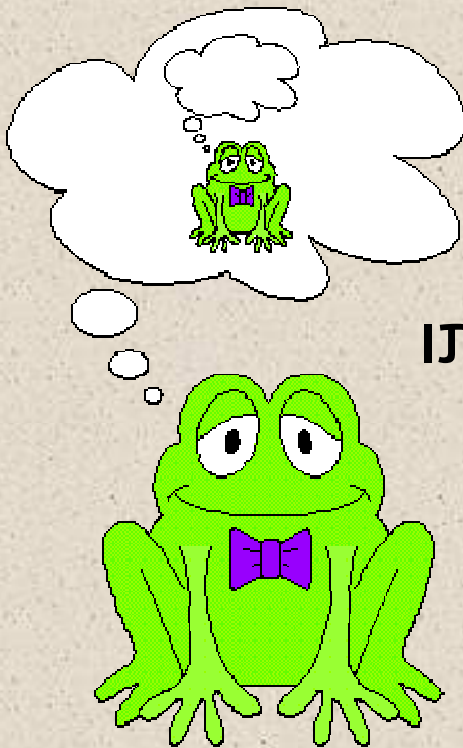
(Flavell, 1979)

תהליך קוגניטיבי –

למידה, פתרון בעיות, הסקה

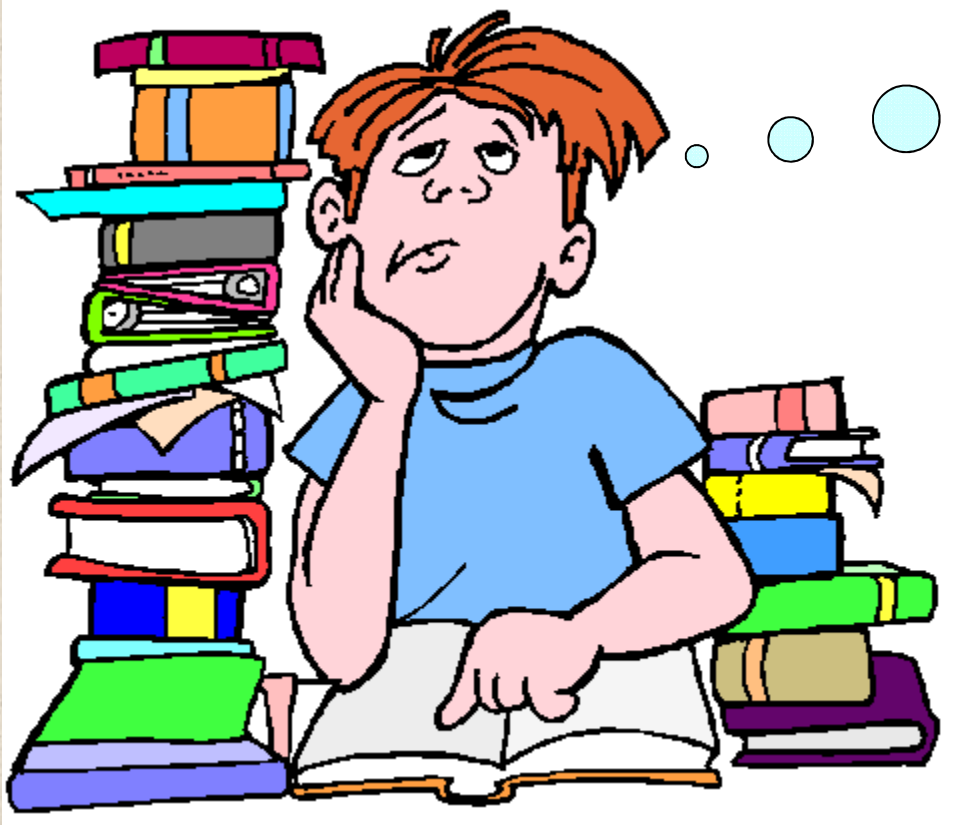
תהליך מטה-קוגניטיבי –

מבט פנימי על התהליך הקוגניטיבי והכוונתו

הגישה המטה-קוגניטיבית לחקר תהליכי למידה

(Nelson & Narens, 1990)

ניטור

שיפוט האם אני יודע את
החומר מספיק טוב?

שליטה

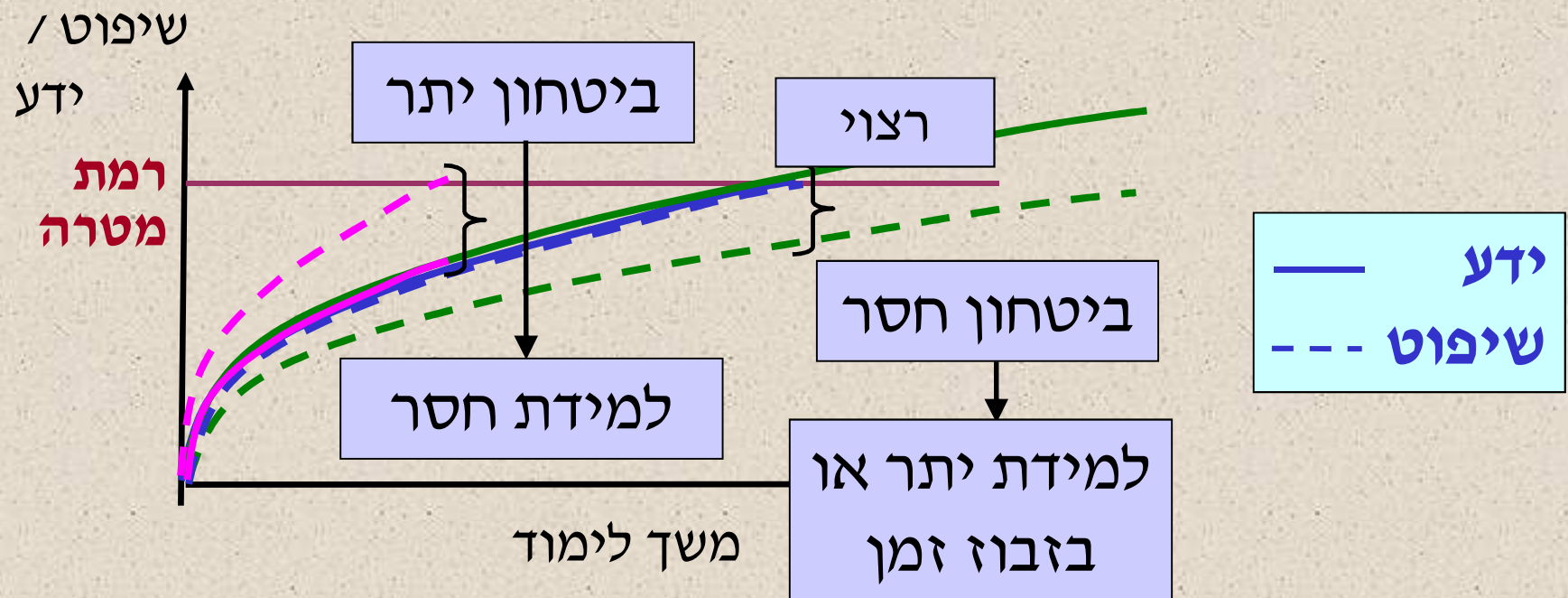
אמשיך או אפסיק
ללמוד

ויסות למידה עצמי

תיאורית צמצום הפער

(Winne & Hadwin, 1998)

הנחת יסוד: הידע בפועל לא ידוע ללומד, מה שמשפיע על ויסות הלמידה זה שיפוט התקדמות הלמידה

יעילות הלמידה נשאר קבועה בכל המצבים

שאלות המחקר

האם יש הבדל בתהליך הלמידה מנייר למסך :

1. ביעילות הלמידה (ידע נרכש ליחידת זמן)

2. בדיוק השיפוט

3. בתוצאה הסופית

שיפוט /
ידע

רמת
מטרה

10

ניבוי על בסיס תיאורית צמצום הפער והסקר:

ביטחון יתר

למידת יתר???

מסך לימוד

שיטת המחקר

נבדקים : כ-70 סטודנטים בכל ניסוי
חומרים :

6 מאמרים בנושאים מגוונים באורך 2-4 עמודים
מבחן אמריקאי בן 10 שאלות לכל מאמר

הליך המחקר :

למידת המאמרים מודפסים או מוצגים על מסך (ב-MS Word)
שיפוט – הערכת ההצלחה הצפויה במבחן (באחוזים)
ביצוע – מבחן באותה מדיה שבה נלמדו המאמרים

משך הלימוד – תלוי בניסוי

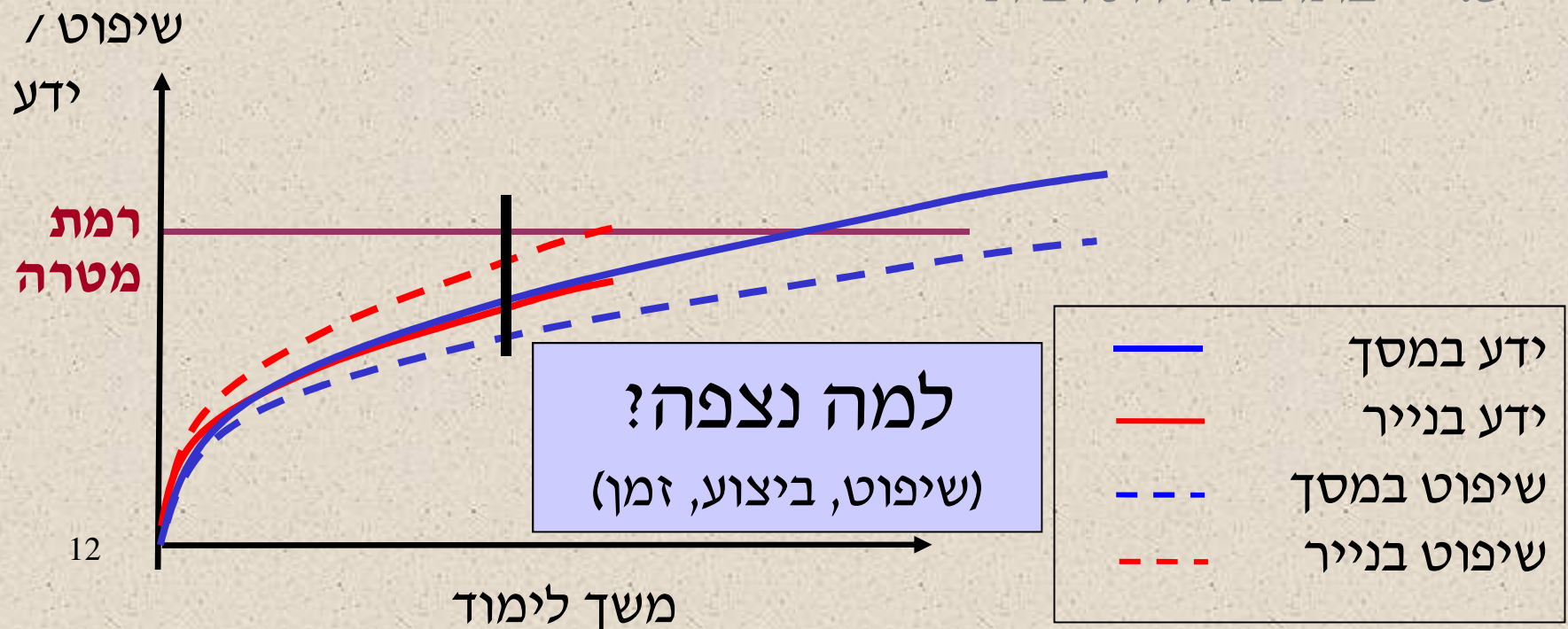
ניסוי 1

האם יש הבדל בתהליך הלמידה מנייר לעומת ממסך :

1. ביעילות הלמידה (ידע נרכש ליחידת זמן)

2. בדיוק השיפוט

3. בתוצאה הסופית

ניסוי 1

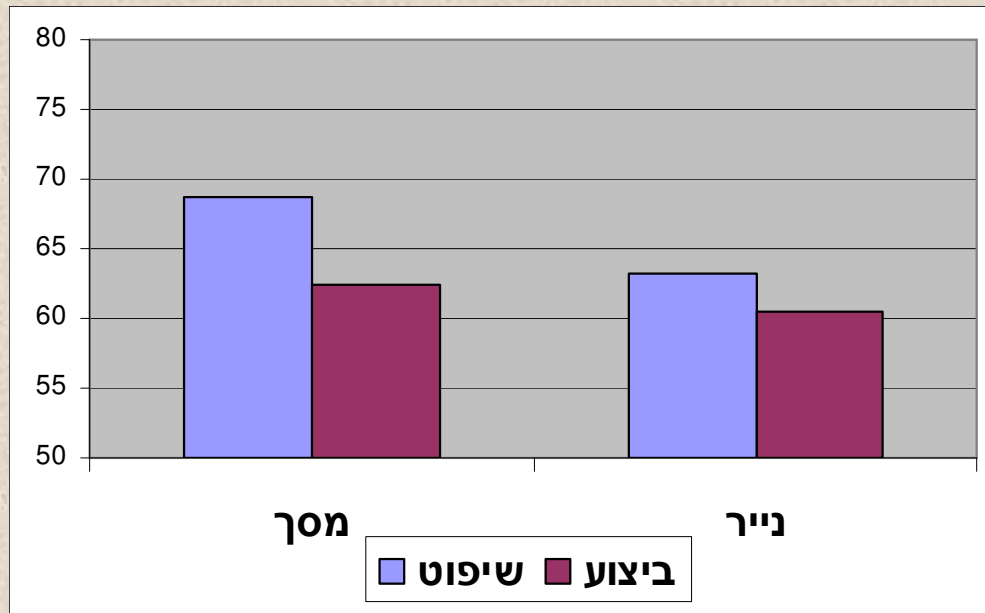
ניבוי לגבי זמן למידה מוגבל:

ביצוע שווה בשתי המדיות ✓

שיפוט נמוך במסך לעומת בנייר ✗

גבוה

ממצאים - שיפוט מול ביצוע:

ביטחון יתר

למידת חסר?

מסקנות מניסוי 1

האם יש הבדל בתהליך הלמידה מנייר לעומת מנייר:

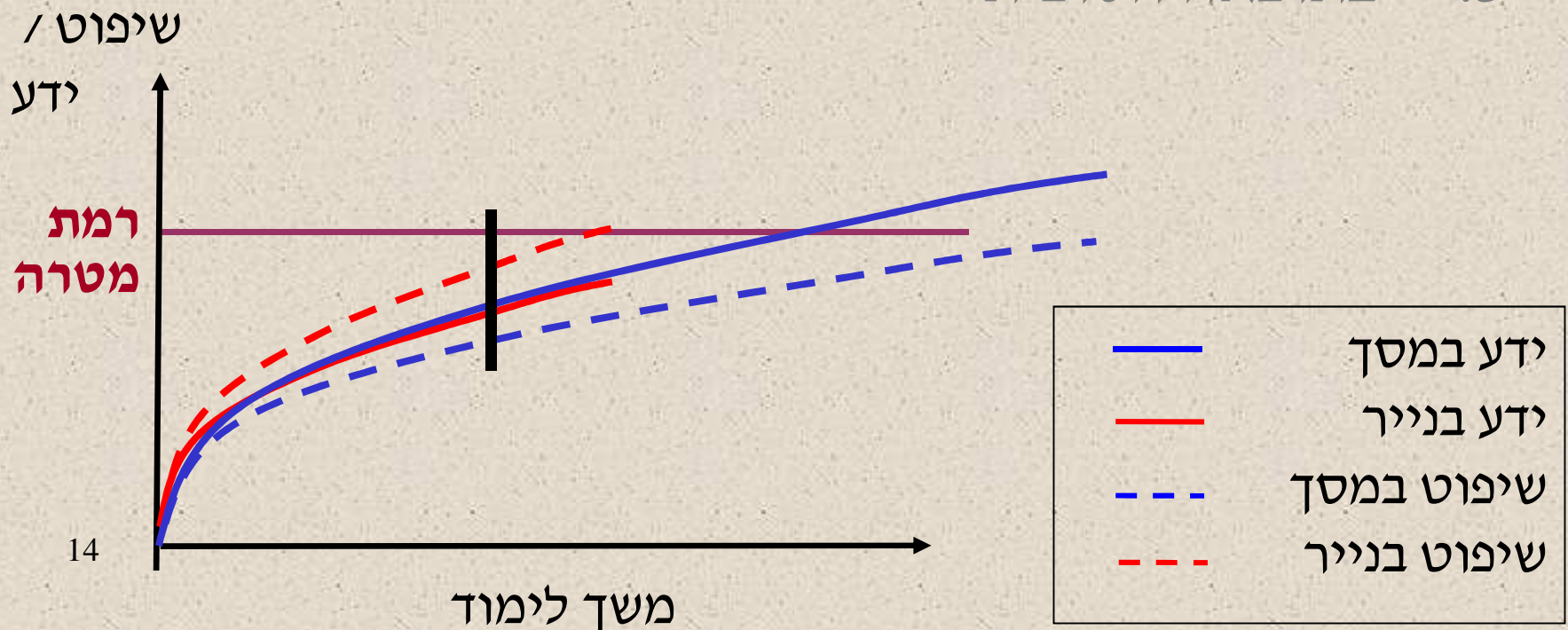
לא

כן

1. ביעילות הלמידה (ידע נרכש ליחידת זמן)

2. בדיוק השיפוט

3. בתוצאה הסופית

ניסוי 2

האם יש הבדל בתהליך הלמידה מנייר לעומת מנייר :

לא

כן

1. ביעילות הלמידה (ידע נרכש ליחידת זמן)

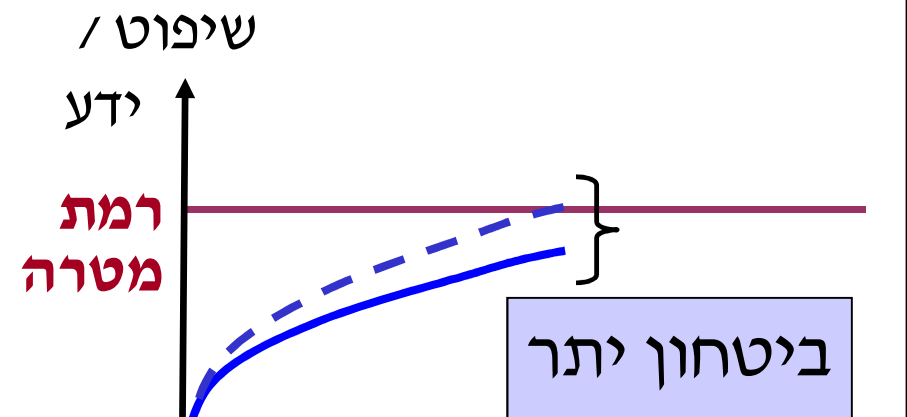
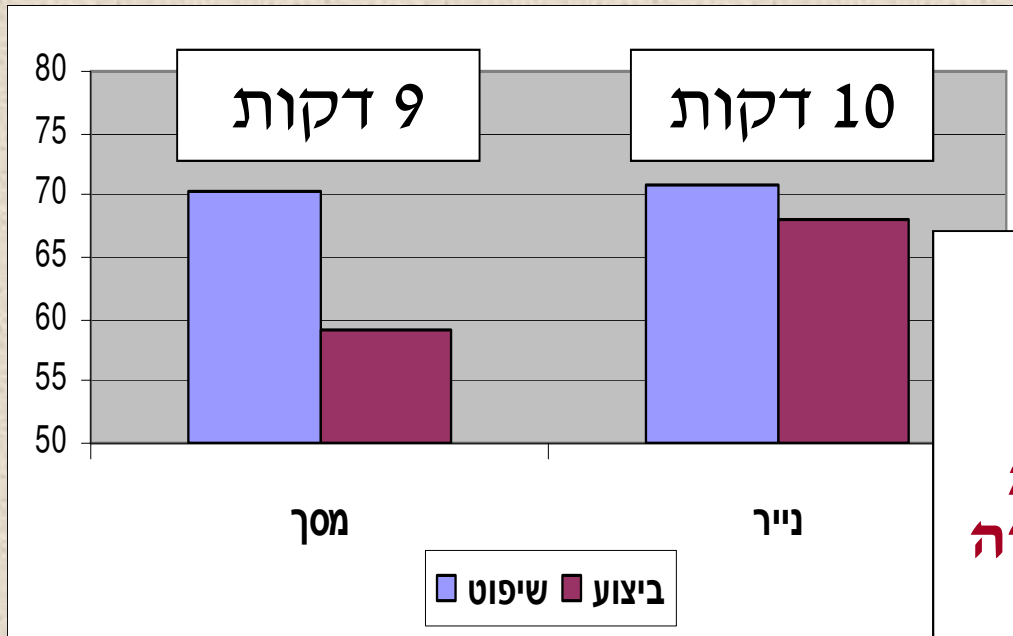
2. בדיוק השיפוט

3. בתוצאה הסופית

ניסוי 2

ממצאים:

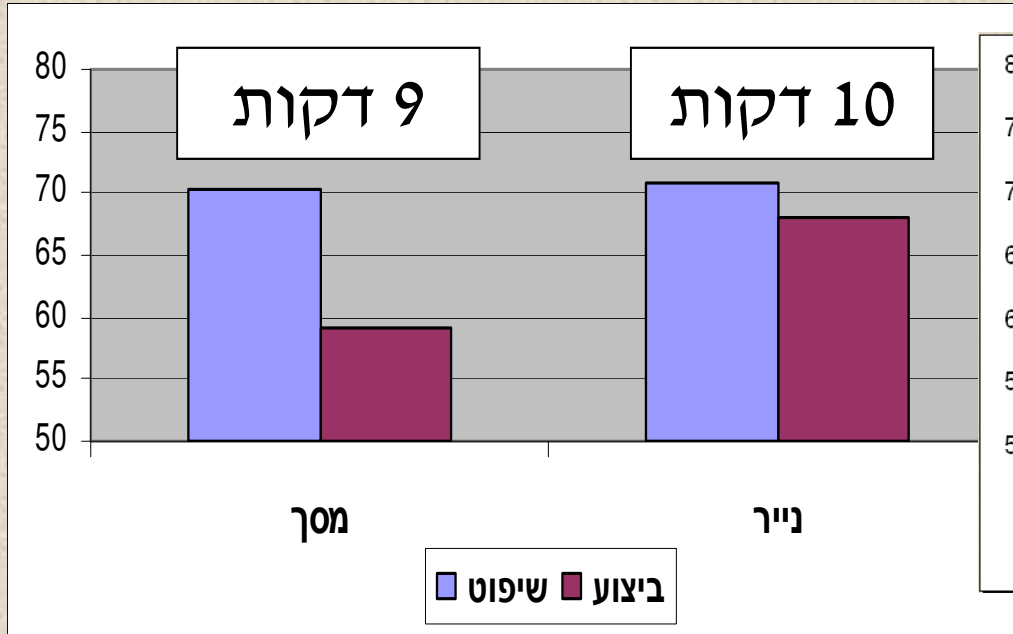
ממצאים:

ביטחון יתר עקבי במסך
הישגים נמוכים במסך לעומת בנייר

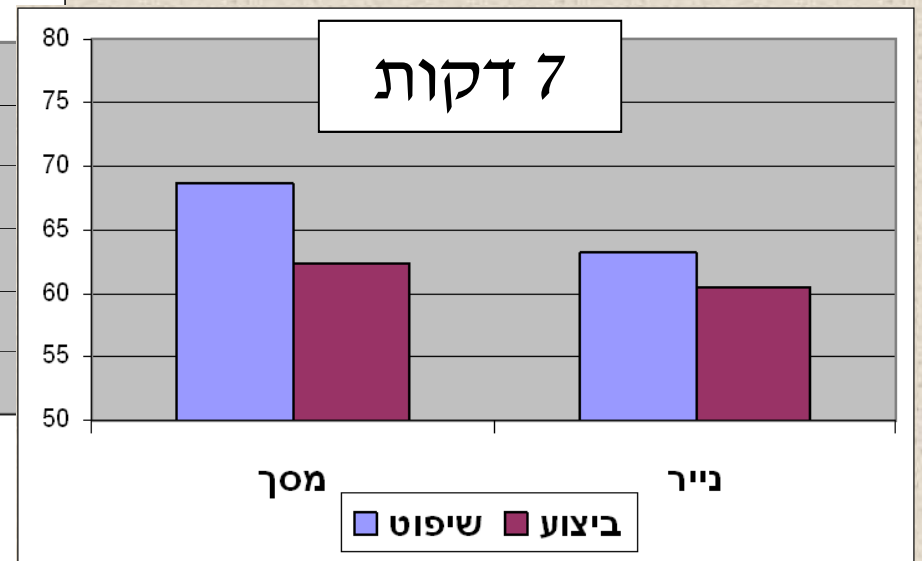
משך לימוד

השוואה בין הניסויים

ניסוי 2

ניסוי 1

ממצאים:
נבדקי המסך לא ניצלו את הזמן החופשי
נבדקי המסך לא העריכו נכון את הידע שלהם

סיכום: שאלות המחקר

האם יש הבדל בתהליך הלמידה מנייר לעומת ממסך:

לא

1. ביעילות הלמידה (ידע נרכש ליחידת זמן)

כן

2. בדיוק השיפוט

כן

3. בתוצאה הסופית

**מסקנה: הבעיה היא לא בלמידה ממסך עצמה,
אלא באיכות ויסות הלמידה**

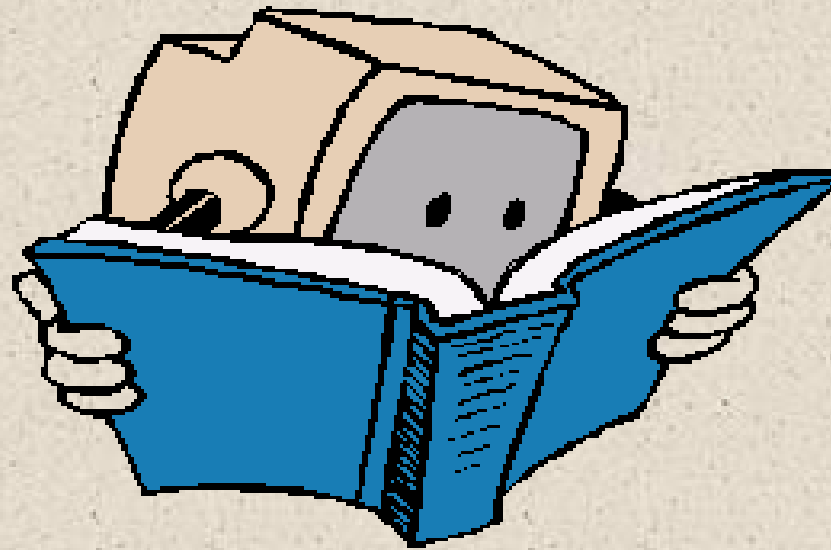
אז מה למדנו מזה?

- אצל הלומד להזהר מביטחון יתר בלמידה ממחשב שעלולה להוביל ללמידת חסר

- בטכנולוגיה האתגר הוא לשפר את דיוק השיפוט, מבלי לפגוע בלמידה: בחומרה ובתוכנה
- בקורסים ממוחשבים ייתכן שדרושה הבחנה בין חומר קריאה למטלות ביצועיות

תודה רבה

רקפת אקרמן

ackerman@ie.technion.ac.il